תלמוד בבלי · אחרונים · מראית העין · סדר נזיקין

מראית העין על הוריות

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מראית העין על הוריות

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מראית-העין-על-הוריות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ו. 4
דף ו: 4
דף ח: 4
דף ט. 5
דף י. 5
דף י: 5

דף ו.

אי הכי אפילו יחיד נמי. עיין מה שכתב בשיטה מקובצת לנזיר סוף דף כ"ז בשם הרא"ש ד"ה ואינו יוצא בקרבן אביו ע"ש ובמה שכתב הרב באר שבע ז"ל ודוק הטב בדבריו:

דף ו:

דתניא שלמה עשה ז' ימי חנוכה ומה ראה משה וכו'. הן עתה האיר ממזר"ח ובא לידי ספר"א נה"ר וזה שמו ספר הורה גבר שיטה יקרה ומפוארה על הוריות אשר חיבר הרב המאור הגדול נ"י ע"ה פ"ה מהר"ר בצלאל נר"ו מעיר ואם בישראל קק"י פראג. ופנא"י לא היה לי להתבסם מאור תורתו ומה גם כי נהייתי ונחליתי זה ימים בסובלי חלאים הי"רש. ואולם דרך עראי ואקראי כמעט שעברתי הן כל יקר ראתה עיני פעולת צדיק ואחזה אנכי דהכא בהאי דקאמר שלמה עשה וכו' הרעיש העולם ואסיק בצ"ע. ובמטו מיניה דמר אמינא דלק"מ דבכי האי גוונא דהדבר מפורסם לכל לא קפיד למנקט כי האי לישנא לתפארת הלשון והענין:

ואם אל סודו תדרוש קח לך בשמים ראש דכתבו המקובלים ז"ל דשלמה והלל היה להם בחינת משה רבינו ע"ה ורמזו משה לעיני כל ישראל ס"ת הילל. ואני בעניי רמזתי אשר עשה משה עשה גימטריא שלמה גם משה ר"ת משה שלמה הלל וגם שלמה אותיות למשה וזה טעם שהיה רוצה שלמה לדעת טעם פרה אדומה כמ"ש רז"ל וכמ"ש בדרושים בס"ד הנה כי כן זה רמז דברייתא שלמה עשה ז' ימי חנוכה והיה בו בחינת משה רבינו ע"ה. ומה ראה משה וכו' זאת לפנים. וכדי שנעמוד בסוד דבריו נקט כי האי לישנא דכבר נודע דהיו מעלימים עניינים אלו רק התנא יטמין ברמ"ז לאשר בו רוח חיים ישכיל לדעת בא"רש רמז הרומז ודוק:

דף ח:

על שמיעת קול וכו'. אגב ריהטא ראיתי בספר הבהיר הורה גבר שהקשה על דברי הרב החינוך ז"ל ומסיק בצ"ע:

ואני בעניי עמדתי על דברי הרב החינוך ז"ל בשער יוסף דף פ"ב ע"א וישבתי קצת ועיין שם ובאחורי תרעא מה שהארכתי בענין זה בס"ד:

דף ט.

מי שאין על גביו אלא ה' אלהיו. כתב הרב עיון יעקב ז"ל כי על העני הכל מושלים עליו משא"כ העשיר אין לו מורא בשר ודם כלל רק מורא שמים כי העשיר יענה עזות עכ"ל ושותיה דמר לא גמירנא דהכא מיירי במלך שאין על גביו אלא ה' אלהיו. ותו דהרי העשיר יש לו מורא מהמלך והשרים ומה יועיל בעזותו הלא ענש יענש גם על עזותו. ודוקא מלך אין על גביו אלא ה' אלהיו והדברים פשוטים. ולא ידעתי מה היא כונת הרב ז"ל:

ומיהו לא בעינן מלך ממש כמו שכתבתי אני בקונטריס שער יוסף דף צ' בשם הרמ"ה ז"ל ועיין מה שכתבתי עוד שם בס"ד:

דף י.

אדם כי יהיה וכו'. עיין מה שכתבתי אני בעניי בשער יוסף ובנחל קדומים פרשת תזריע בס"ד:

פרט לנשיא שנצטרע שנאמר וינגע ה' את המלך. אע"ג כי מצורע חשיב כמת ובד' מצינא דחשיבי כמתים וכתיב אין שלטון ביום המות. מ"מ עיניך תחזינה דקרא דייק וכתיב אין שלטון ביום המות ביום המות אמיתי אין שלטון אבל כל שלא מת ממש, ואכתי אית ליה רוח חיים באפיו יש לו איזה שרר' ונוהג בצד מה באיזה מטכסיסי מלכות ועדיין נקרא מלך והגאון מהר"ר העשל ז"ל פירש מאמר רז"ל וימת מלך מצרים שנצטרע דנפקא להו לרז"ל דאי מיתה ממש לא הי"ל מלך ולהכי דרוש שנצטרע דעדיין יש לו שם מלך אלא דחשיב כמת ואם כן הני תלת בחייהם קרויים מתים ומיהו אכתי יש בהם צד מלכות ועדיין מתי"ם ועומדים כל זמן שיש רוח חיים באפם:

עד שאתה תמיה עלי וכו'. עמ"ש בשער יוסף ובאחורי תרעא ובראש דוד פרשת וירא בס"ד:

דף י:

רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע אתו לקמיה דרבא וכו'. עמ"ש הרב הורה גבר הי"ו והגם שהענין מחודד במטו מיניה דמר אין האמת כן אלא מיירי בתחילת ביאתם אצלו והכי מוכח כל הלשון גם מ"ש דזבנן קטינא דארעא ודוק הטב:

אמר רבי יוחנן י' בעילות בעל אותו רשע וכו'. פרק חלק דף צ"ו אמרו מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלם וכתב הרמ"ע ז"ל דרבי עקיבא מסיסרא שהיה אצל יעל

והגאון הרב מגן אברהם בספר זית רענן משם גאון אחד הקשה דרבי עקיבא סבר דגוי ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ובאמת שהיא קושיא חזקה ומה שתירץ לא הרוה צמאונינו ומצאתי שכתבו בשם גורי האר"י ז"ל דסיסרא חשב דבא על יעל אבל נזדמנה שם שידה ובא על השידה ולא נגע ביעל וז"ש רז"ל ותכסהו בשמיכה שמי כ"ה מעיד שלא נגע בה ובזה פירש הרב מהרי"ד ז"ל בין רגליה וכו' שם נפל שדוד דהיה עם השידה ונעשה שדוד ולא היה עם יעל ויעל מחצה וחלפה רקתו והוציאה משם ניצוצות הקדושה שהיו בראשו וא"כ ניצוצי הקדושה עלו למעלה לשכינה ומשם היו בגר אחד שבא רבי עקיבא משם והוא מני' שהיו בסיסרא אבל יצאו ממנו ביתד שמחצה רקתו ועל למקום השכינה והן מפלאות תמים דעים וכבר כתבתי והארכתי בזה ביבמות דף כ"ג ובזה תנוח דעתנו במאמרי רז"ל הקדושים כי דבריהם דברי אלהים **חיים**: